

Ekonomiczny Uniwersytet Dziecięcy

Efektywna edukacja

Koncepcje i zasady kształcenia alternatywnego

dr Tomasz Tokarz

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
11 grudnia 2017 r.

Organizatorzy

Co to jest edukacja alternatywna?

Nietradycyjna, niekonwencjonalna, niestandardowa

Odmienna od dominującego modelu, stanowiąca kontrpropozycję w zakresie (np.):

- celów (po co?)
- organizacji (w jakiej strukturze?)
- treści (co?)
- metod (jak?)
- narzędzi (za pomocą czego?)
- środowiska (gdzie?)
- relacji (kogo? przez kogo?)

Alternatywna wobec czego?

Tradycyjne rozumienie edukacji

Edukacja (*duco/ducere, exducere*) - prowadzenie, całość zamierzonych (*intencjonalnych*) oddziaływań na jednostkę, służących jej rozwojowi

- człowiek rodzi się niedoskonały - wymaga uformowania według obiektywnego wzorca (matrycy, ideału wychowawczego)
- przez transmisję, wdrożenie do ugruntowanego systemu wartości (kanonu)
- przez specjalistów obdarzonych autorytetem zewnętrznym (model magistralny)

Alternatywna wobec czego?

Model szkoły pruskiej

- Centralizacja
- Standaryzacja
- Ujednolicenie (uniformizacja)
- Sztywne normy jakości
- Ciągła kontrola
- Jednokierunkowy przekaz
- Uczeń jako produkt
- URZĄD - FABRYKA - ARMIA

Wyzwania XXI w.

- Przemiany społeczno-kulturowe
- Chaos informacyjny
- Kryzys autorytetów
- Kryzys norm i wartości
- Rozwój technologii
- Automatyzacja
- Robotyzacja
- Zanikanie tradycyjnego modelu pracy
- Pokolenie Y

Człowiek przyszłości

- świadomy siebie** (rozumienie własnych działań)
- rozumiejący rzeczywistość** (krytyczne myślenie)
- otwarty** (umiejętność funkcjonowania w wielokulturowym społeczeństwie)
- decyzyjny** (podejmowanie wyborów i ponoszenie odpowiedzialności)
- empatyczny** (budowanie relacji, efektywna komunikacja)
- kreatywny** (innowacyjność, przedsiębiorczość)

Neurobiologia - jak uczy się mózg

Bezpieczeństwo (akceptacja, komfort, brak lęku, zgodność z potrzebami, zauważenie, docenienie)

Rozumienie (świadomość co robimy i po co, dokąd zmierzamy, odkrywanie)

Atrakcyjność (działanie, doświadczanie, zabawa, uruchomienie emocji, flow)

Interakcje (współpraca, wymiana, dobre relacje)

Niezależność (autonomia, samodzielność, brak przymusu, samoocena, wpływ na decyzje, kreatywność)

Podstawy edukacji alternatywnej

- człowiek jest podmiotem (nie tworzywem do urabiania)
- przymuszanie go do uczenia jest niehumanitarne i nieefektywne
- każdy jest inny - ma indywidualną drogę rozwoju
- zdobywa wiedzę i posługuje się nią dzięki wewnętrznej motywacji
- robi to we współpracy z innymi („*pomóż mi to zrobić samodzielnie*”)
- edukacja powinna przede wszystkim pomóc mu odnaleźć siebie

Według zwolenników edukacji alternatywnej rozwijamy się gdy...

- **rozumiemy** po co działamy (mamy poczucie sensu)
- uwzględniane są nasze **potrzeby** i **zainteresowania**
- mamy możliwość realizowania **własnych pomysłów** (bardziej utożsamiamy się z zadaniem)
- **bierzemy udział** w planowaniu i podejmowaniu decyzji (czujemy, że coś od nas zależy)
- robimy to, **co lubimy**, co daje nam satysfakcję
- mamy **poczucie bezpieczeństwa** (wiemy, że otrzymamy wsparcie i nie będziemy karani za błędy)
- **angażujemy się** emocjonalnie
- czujemy się **zauważani i docenieni**

EDUKACJA KONWENCJONALNA	EDUKACJA ALTERNATYWNA
Adaptacja, wdrożenie do ról społecznych	Emancypacja, autonomia, rozwijanie potencjału jednostki
Hierarchia, autorytaryzm	Dialog, partnerstwo
Zewnętrzne procedury	Procedury wewnętrzne
Przekaz/odbiór (wiedzy, wartości, doświadczeń)	Wymiana (wiedzy, wartości, doświadczeń)
Nauczanie (pamięciowo-pasywne)	Uczenie się (problemowo-aktywne)
Przymus	Samokierowanie
Formowanie, kształtowanie	Wspieranie swobodnego rozwoju
Motywacja zewnętrzna (oceny, kary, nagrody)	Motywacja wewnętrzna (dążenie do rozwoju, realizacji potrzeb)
Uniformizacja	Indywidualizacja
Prymat rozwoju intelektualnego	Prymat rozwoju społeczno-emocjonalnego
Treści obiektywne (kanon)	Treści związane z doświadczeniami i zainteresowaniami uczących się

Opracowanie: Tomasz Tokarz

Szkoły alternatywne

- stawiające na samodzielność
- nastawione na potencjał ucznia
- pozwalające mu na bycie odkrywcą
- uczące przez zabawę
- angażujące emocje
- rozwijające umiejętności współpracy
- umożliwiające samoocenę
- kładące nacisk na kreatywność i krytyczne myślenie
- pozwalające na wymianę doświadczeń
- umożliwiające uczenie przez doświadczanie świata
- pozwalające na autentyczność

Historyczne koncepcje

John Dewey

Janusz Korczak

Maria Montessori

Ellen Key

Helen Parkhurst (szkoły daltońskie)

Rudolf Steiner (szkoły waldorfskie)

Celestyn Freinet

Alexander S. Neill

Szkoły alternatywne (wybrane przykłady)

Summerhill - [film](#)

Szkoły Sudbury - [film](#)

ESBZ - [film](#)

Wrocławska Szkoła Przyszłości

Autorska Szkoła Samorozwoju ASSA

Autorskie Licea Artystyczne

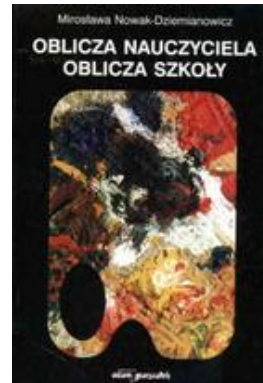
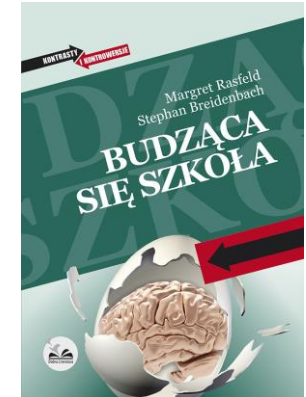
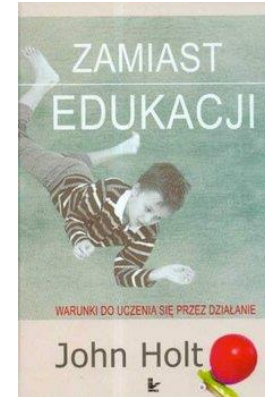
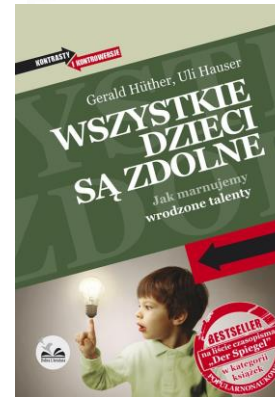
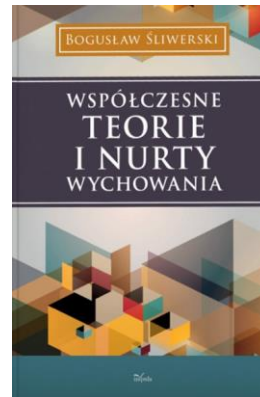
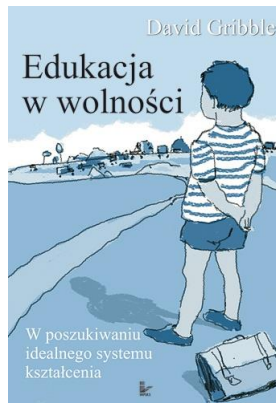
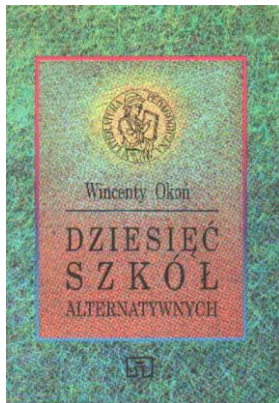
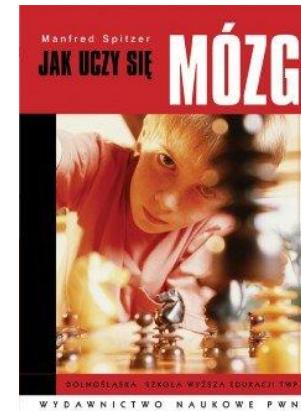
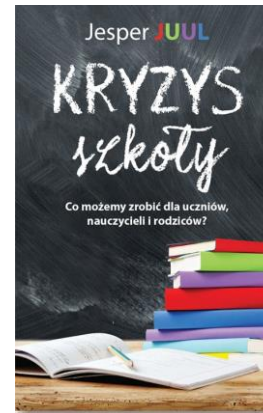
Szkoły STO

Szkoły demokratyczne

Szkoły leśne

Edukacja domowa a szkoły alternatywne

Warto przeczytać

Dziękuję za uwagę 😊

dr Tomasz Tokarz

t.tokarz@wp.pl

504 339 246

NAVIGO

CENTRUM INNOWACYJNEJ EDUKACJI